

Fredrikstad kommune
Postboks 1405
1602 Fredrikstad

BARNE- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET
Postboks 8036 DEP
0030 OSLO

Oversendelse av høringsuttalelse fra Fredrikstad kommune - Høring NOU 2016:16 - Ny barnevernslov - sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse

Dette brevet er sendt deg gjennom SvarUt som er kommunens felles løsning for digital utsendelse av dokumenter til innbyggere og næringsliv.

Med hilsen
Fredrikstad kommune



BARNE- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET

Postboks 8036 DEP
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
2016/17281-6-17617/2017-MARE

Klassering
F47

Dato
27.01.2017

**Oversendelse av høringsuttalelse fra Fredrikstad kommune - Høring NOU
2016:16 - Ny barnevernslov - sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse**

Formannskapet i Fredrikstad kommune behandlet saken i møte 19. januar 2017
(formannskaps sak 2/17).

Formannskapets vedtak 19.01.2017:

1. Vedlagte høringsuttalelse oversendes barne- likestilling og inkluderingsdepartementet som Fredrikstad kommune høring på NOU 2016: 16 Ny barnevernslov – sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse.
2. Formannskapet fatter vedtaket med hjemmel i delegeringsreglementet punkt 1.2.3

Fredrikstad kommune støtter forslaget om ny barnevernlov med kommunens merknader i høringen, under forutsetning av at nødvendige ressurser tilføres kommunen.

Det vises til vedlagte høringsuttalelse.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Jon-Ivar Nygård
Ordfører

Administrativ avdeling

Besøksadresse: Nygaardsgt. 16, 1606 Fredrikstad
E-postadresse: postmottak@fredrikstad.kommune.no
Telefon: 69 30 60 00 Org.nr: 940039541

Postadresse: Postboks 1405, 1602 FREDRIKSTAD
Webadresse: www.fredrikstad.kommune.no
Tlf. saksbeh.: 69 30 61 07 Bankkonto: 5122 05 77000



Saksnr.: 2016/17281
Dokumentnr.: 7
Løpenr.: 17676/2017
Dato: 27.01.2017
Gradering:
Klassering: F47

Fredrikstad kommunes høringsuttalelse - Høring NOU 2016:16 - Ny barnevernslov - sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse

Formannskapet i Fredrikstad kommune behandlet saken i møte 19. januar 2017 (formannskaps sak 2/17).

Formannskapets vedtak 19.01.2017:

1. Vedlagte høringsuttalelse oversendes barne- likestilling og inkluderingsdepartementet som Fredrikstad kommune høring på NOU 2016: 16 Ny barnevernslov – sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse.
2. Formannskapet fatter vedtaket med hjemmel i delegeringsreglementet punkt 1.2.3

Fredrikstad kommune støtter forslaget om ny barnevernlov med kommunens merknader i høringen, under forutsetning av at nødvendige ressurser tilføres kommunen.

Kommunens merknader til høringen:

Kapittel 1: Sammendrag øvrige kapitler

Kapittel 2: Mandat, sammensetning og arbeidsmåte

Historikk.

Utvalget har bestått kun av jurister. De opprettet to referansegrupper, en fagreferansegruppe og en med brukere, men Fredrikstad kommune vurderer at den barnevernsfaglige kompetanse som eget fag er svakt representert.

Kapittel 3: Tilpasning av loven til samfunns- og kunnskapsutviklingen– tidsriktighet

Ved og ikke å gi begrepene «hjem», «foreldre» og «familie» noen legaldefinisjoner, vil meningsinnholdet i disse i loven kunne endres, variere og utvikle seg i tråd med endringer i familiebildet over tid.

Intensjonen om å sikre at barneverntjenesten kan forholde seg til de arenaene barna oppfatter som sine hjem, og slik sikre at barnets behov for omsorg og beskyttelse legges til grunn, ikke barnets oppholdssted, ser ut til å være ivaretatt. Beskyttelse og bistand vil kunne følge barnet i det hjemmet barnet til enhver tid oppholder seg, og det vil kunne medføre økninger i tiltakenes omfang, og økte kostnader til transport og opphold der hvor det av barnevernsfaglige grunner vil være nødvendig at samme tiltak/tiltaksarbeider e) følger barnet i flere hjem med stor geografisk spredning.

Utvalget var ikke gitt mandat til å foreslå endringer om barnevernets ansvar for mindreårige asylsøkere, men reglene om barnevernstjenestens ansvar for mindreårige asylsøkere foreslås videreført kun for barn under 15 år. Det ville vært en viktig styrkning av retten til omsorg og beskyttelse og også omfatte barn over 15 år av bestemmelsene på samme vis. *Alle* barn har individuelle behov for omsorg og beskyttelse, og tiltak tilpasset barnets alder og modenhet er viktige rettigheter Fredrikstad kommune ikke kan se at noen barn ikke skal innrømmes.

Presiseringen av barnets og foreldrenes etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn som vesentlige momenter i vurderingen av barnets beste, ikke bare ved valg av bosted ved plassering, men gjennomgående, er en presisering av kravet til kultursensitivitet og en føring for å ivareta plikten til å utøve virksomheten med respekt for-, og i samarbeid med barnet og foreldrene. Implementering vil kunne medføre økte administrative og økonomiske utfordringer. Tilgangen på gode tolker og flerkulturelle barnevernsfaglige hjelpetiltak dekker ikke i tilstrekkelig grad behovet i dag, og ved en utbygging for å møte behov etter ny lov, er det sannsynlig at bruken vil øke i omfang sammenlignet med dagens bruk.

Kapittel 4: Lov struktur, språklig og teknisk forenkling

Lovens nye struktur er oversiktlig og systematisk, og språket er forståelig. Dette vil kunne gjøre forslaget til ny lov lettere tilgjengelig for barn, foreldre og samarbeidspartnere, og de strukturelle grepene møter intensjonen om å ha barnet gjennomgående i fokus, og tydeliggjør at dette omhandler barnet, ikke foreldrene.

Kapittel 5: Regulering av grunnleggende rettigheter og prinsipper

Utkastet viderefører gjeldende formålsbestemmelse og krav til faglig forsvarlighet som rettslig standard. Det innfører barnet som rettighetsbærer hvor barnets rett til omsorg og beskyttelse er presisert, hvor prinsippet om medvirkning er lagt til grunn som sentralt premiss for barnets beste, og hvor barnets beste er implementert som overordnet materiell vurderings norm, prosesskrav / saksbehandlingsregel med presiserte rammer for den skjønnsmessige vurderingen barnets beste skal baseres på. Barnets medbestemmelse er uløselig flettet sammen med barnets beste og sammen innarbeidet i faglig forsvarlig.

Føringene ser ut til å være gjennomgående innarbeidet i utkastet.

Utvalget har valgt ikke å presisere bemanningsnorm med kompetansekrav for 1. linjen, men overlater fortsatt til den enkelte kommune å vurdere hvilken kompetansesammensetting og bemanningsgrad som er nødvendig for at barnas rett til faglig forsvarlige tjenester innfris. Fredrikstad kommune vurderer at det vil kunne medføre at dagens sprik mellom kommunene videreføres.

Utvalget har ikke presisert faglige prinsipper i lovutkastet, men overlater til den enkelte kommune å vurdere hvilke faglige prinsipper, metoder og teknikker som må benyttes for å oppfylle rettighetsfestingen, regulering av barnets beste, kravene til tilrettelagt medvirkning og faglig forsvarlighet. Fredrikstad kommune vurderer at det vil kunne medføre at dagens sprik mellom kommunene videreføres.

Det er tatt inn en presisering av uttrykkelig forbud mot vold mot barn, noe som i stor grad må kunne sies å være en tilpasning til gjeldende praksis, og uløselig knyttet til retten til omsorg og beskyttelse. Presiseringen vil slik ha sett ikke medføre store endringer i den barnevernsfaglige tolkningen av barns rett til beskyttelse og omsorg.

Ved at det lovfestes at barn «bør vokse opp i trygghet, kjærlighet og forståelse», innføres begrepet kjærlighet i loven. Begrepet er vanskelig definerbart, og det er vanskelig å vurdere om innføringen vil medføre store endringer i praksis. Det vil kunne kommunisere noe viktig til barn om intensjonen barneverntjenesten og tjenestens ansatte har. Begrepet kan legges til grunn som en anerkjennelse av barnets behov for kjærlighet, ikke forstått som at ansatte i barneverntjenesten er pålagt å føle kjærlighet, men forstått som at barnevernet i alle beslutninger som tas, skal sørge for å anerkjenne barnets behov for tilknytning og for å vokse opp i et miljø preget av omtanke og emosjonelt støttende omsorg.

Barnets beste som gjennomgående prinsipp i hele loven, uløselig knyttet til barnets medvirkning, både prosessuelt og ved vurdering av faglig forsvarlighet, følges i lovforslaget opp med eksplisitte krav til dokumentasjon av barnets medvirkning og krav til begrunnelse av hvilken betydning barnets mening har hatt i barnets beste-vurderingen i vedtak etter loven. De prosessuelle kravene til dokumentasjon av vurderingen av barnets behov og medvirkning, vil kunne medføre økt kontroll med at loven praktiseres etter intensjonen. Økt medvirkning ser i praksis ut til både å kunne styrke barnets opplevelse av å føle seg verdsatt, inkludert og anerkjent, gi mer treffsikre tiltak og til å være med på å regulere at tiltak avsluttes/ justeres / endres til riktig tid.

Implementering av gjennomgående medbestemmelse, partsrettigheter fra 12 år, direkte uttalerett til

barnevernstjenesten og fylkesnemnd på en god barnevernfaglig måte, vil kreve god støtte til medvirkning. Dette vil kunne være kompetanse og tidkrevende, og vil også kunne kreve økt tilgang til egnede lokaler, fordi det krevende å legge til rette rundt og sammen med barnet, foreldrene og samarbeidspartnere slik at økt medbestemmelse blir reelt.

Intensjonen om å tilpasse loven dagens og fremtidens samfunns- og familiebilde gjennom å endre barnets rolle til rettssubjekt ved en rettighetsbasert tilnærming til beskyttelse, gjennom styrking av barnets medvirkning som premiss for barnets beste og gjennom regulering av barnets beste som premiss for faglig forsvarlighet, ser ut til å kunne innfris, men dette vil slik Fredrikstad kommune vurderer, kunne gi administrative utfordringer og økte kostnader.

Kapittel 6: Barnevernsloven som en rettighetslov for barn

Utvalgets tilrådning forutsetter at det fortsatt skal legges en skjønnsmessig vurdering til grunn, og det er ikke innført en detaljregulering i loven, selv om det innføres en rett for barn til nødvendige tjenester og tiltak etter barnevernsloven når vilkårene for det er oppfylt. Det er presisert at barnets rett til faglig forsvarlige tjenester, med alt det innebærer knyttet til presisering av medvirkning og vekting av barnets beste, gjelder uavhengig av kommunens ressurs situasjon, tilsvarende den plikt kommunen allerede har til å yte nødvendige bevilgninger til lovpålagte ytelser.

forstår rettighetsfestingen som å inneha en i første rekke symbolsk, psykologisk og pedagogisk funksjon, og at det innebærer en harmonisering av velferdsretten for øvrig, men ser at presiseringene også vil kunne medføre økte administrative og økonomiske utfordringer der hvor dagens tolkning av faglig forsvarlig også legger til grunn kommunens ressurs situasjon.

Rettighetsfestingen som ett av flere grep, vil samlet kunne styrke barnets rettsstilling, men i hvilken grad det vil ha en faktisk betydning vil kunne avhenge av om barnet reelt settes i stand til å kreve sine rettigheter. Det vil måtte gjøres et omfattende arbeid for å sette barna i stand til å kunne gjøre sine rettskrav gjeldende – i siste instans - for en domstol, dersom intensjon om at statusen som rettssubjekt skal innebære en form for siste sikkerhetsventil for barnet, dersom det, mot formodning, sviktes av både foreldre og barnevernstjenesten/fylkesmannen.

Ordningen med trygghetsperson sammen med direkte uttalerett for barnet til barnverntjenesten og fylkesnemnda, senkningen av aldersgrensen for partsrettigheter og selvstendig søksmålskompetanse for barn med partsrettigheter, vil sammen kunne utgjøre vesentlige støtter styrkingen av barnets prosessuelle stilling, og vil kunne være viktig for rettighetens gjennomslagskraft.

Kapittel 7: Ansvar for trygt oppvekstmiljø, omsorg og beskyttelse

I utkastet innskrenkes og tydeliggjøres barnevernstjenestens ansvar ved presisering av barnevernets kjerneoppgaver, og en tydeliggjøring av barneverntjenestens ansvar der hvor det er sammensatte behov, og det legges opp til økt samarbeid om tiltak fra flere tjenester. Utkastet presiserer ikke så detaljert at dagens gråsoner og til dels overlappende ansvar mellom ulike tjenester fjernes, men barnevernets spesifikke bidrag presiseres, og det vises til presiseringer som fremkommer i andre instansers styringsdokumenter. Fredrikstad kommune vurderer når detaljeringsgraden legges på det nivået den gjør, åpnes det fortsatt for skjønnsmessige vurderinger, og det vil bli nødvendig med lokale avklaringer i gråsonene. Det åpner for at det vil kunne videreføres ulik praksis fra kommune til kommune, fra helse region til helseregion og fra politidistrikt til politidistrikt.

Kommunens plikt til planlegging og samordning der barnet og familien har sammensatte behov presiseres, og vil slik Fredrikstad kommune vurderer det, medføre behov for administrative endringer. En implementering av intensjonen vil kunne medføre økt koordineringssamarbeid med andre hjelpeinstanser, hvor kravene til kompetanse om egen andre tjenesters grensesnitt vil være viktig for at barnets samlede behov skal dekkes.

Dette arbeidet vil også skulle utføres i samarbeid med foreldre, og med økt medvirkning fra barnet, siden barnets medvirkning er uløselig knyttet til barnets beste og grunnleggende for forståelsen av faglig forsvarlighet.

Hjelpetiltak hvor barnevernstjenesten i dag yter en kombinasjon av råd- og veiledning til den som har omsorgsansvaret og støttetiltak i form økonomisk bistand til for eksempel barnehage, SFO, fritidsaktiviteter etc., er et eksempel hvor det ser ut til å kunne bli behov for grenseoppgang mellom barneverntjenestens råd og veiledning av foreldrene om ivaretagelse av barnet, opp imot Navs økonomiske bistand, der hvor økonomisk bistand er nødvendig grunnet fattigdom.

På samme vis kan det se ut til at presiseringene utkastet legger opp til vil kunne påvirke oppgavefordelingen mellom NAV og barnevernstjenesten der hvor ungdom har behov for sammensatte ettervernstiltak.

Samarbeidet kan oppleves kompliserende av at flere av de hjelpeinstansene som må koordineres er under økonomisk stram styring, og det er krevende å avgjøre hvilken instans som skal finansiere tiltakene når detaljeringsgraden i lovverkene er lav og åpner for tolkning. Det vil kunne kreve mer tid til nært samarbeid og god kjennskap til ikke bare eget, men også andre tjenesters mandat og virkemidler, dersom sammensatte tjenester skal ytes på en verdig og god måte. Innføringen av en plikt for kommunen til å samordne det kommunale tjenestetilbudet rettet mot et bestemt barn, og å legge barnets behov til grunn, kan være med på å sikre fokuset på barnets behov i dette koordineringsarbeidet.

Det vil kunne innebære en økonomisk innsparing for barneverntjenesten, dersom implementeringen innebærer en endret praksis hvor NAV skal yte den økonomiske bistandsdelen av sammensatte tiltak, der hvor det finansielle hjelpebehovet skyldes fattigdom.

Opphevingen av gjeldende § 2-1 tredje ledd kan være uproblematisk, dersom internkontrollforskriften anvendes slik at den gir kommunens politikere nødvendig innsyn og politisk beslutningsgrunnlag. Dette forutsetter imidlertid at barneverntjenesten og lokalpolitikere samhandler godt rundt internkontrollen.

Presiseringen av at ansvaret for forebyggende arbeid rettet mot alle barn og familier ligger hos kommunen, kan bidra til å sikre at det forebyggende arbeidet vies nødvendig oppmerksomhet når barneverntjenestens mandat spisses rundt kjerneoppgavene.

Den lovfestede plikten kommunen får til å samordne tjenestetilbudet til barn, og plikten til å utarbeide en langsiktig plan for arbeidet med barn og unge, kan styrke kommunens gjennomgående fokus på barnas stilling i samfunnet.

Presiseringen av kommunens plikt til å sørge for at barnevernstjenesten til enhver tid er tilgjengelig for henvendelser fra barn og fra andre offentlige myndigheter, samt plikten til og fortløpende vurdere meldinger og behov for hastetiltak, vil kreve stor grad av kompetanse tilgjengelig 24/7, når slik ordning skal møte kravet om faglig forsvarlighet. Mindre kommuner med få ansatte i barnevernstjenesten vil måtte samarbeide om beredskapstjenesten for å kunne møte dette kravet. Slik Fredrikstad kommune vurderer det, må interkommunale løsninger lages, alternativt må beredskap etter kontortid bli en egen virksomhet tilknyttet politikammeret.

Kapittel 8: Særlig om samarbeid mellom barnevern og psykisk helsevern

Fredrikstad kommune slutter seg til utvalgets vurdering av at det er behov for å utrede og avklare ansvarsforhold, og for å få til en bedre samordning mellom barnevern og psykiske helsetjenester, samt rusomsorgen.

Inntil dette arbeidet er avsluttet og eventuelle tiltak implementert er det viktig, slik utkastet legger opp til, at adgangen til såkalte sektorovergripende plasseringer, dvs. innleggelse i psykisk helsevern med hjemmel i barnevernsloven opprettholdes, slik at barn sikres rett hjelp til rett tid.

Det er i dag for lav tilgang på gode integrerte behandlings- og omsorgstilbud, der hvor barnet har behov for å bosettes utenfor hjemmet, og samtidig har behov for bistand fra spesialisthelsetjenesten. Vår region vil overveiende sannsynlig være i behov av kompetansekreverende nyetableringer.

Lovpålagte samarbeidsavtaler med krav til innhold, herunder prosedyrer ved sektorovergripende plasseringer og tvisteløsningsordning ansees som en naturlig oppfølging.

Kapittel 9: Melding til barnevernstjenesten og barnevernstjenestens undersøkelser – krav til dokumentasjon

Gjeldende fristregler for gjennomføring av undersøkelser videreføres, og det presiseres i loven krav til innhold og systematikk i arbeidet. Dette sammen med presiserte lovkrav til samarbeid og medvirkning vil kunne kreve en reell kapasitetsøkning i form av færre utredninger pr saksbehandler, hvis lovens frister sammen med de nye lovkravene skal kunne overholdes i større grad enn i dag. Det vil kunne medføre behov for at det opprettes flere årsverk, fordi det ikke ser ut til at utfordringene vil kunne løses gjennom endret bruk av kunnskap og kompetanse alene.

Kapittel 10: Informasjonsutveksling mellom barnevernstjenesten og andre tjenester og personer. Opplysningsplikt, taushetsplikt og opplysningsrett.

Utvalget foreslår å videreføre gjeldende regler om taushetsplikt og opplysningsplikt. Videre å forenkle og klargjøre reglene om opplysningsplikt. Utvalget foreslår å senke terskelen for opplysningsplikt når det gjelder saker der barn og unge utsetter egen helse og utvikling for fare. Videre foreslås det å

endre helsepersonell loven paragraf 25 for å klargjøre at helsepersonell også kan dele opplysninger etter bestemmelsen med barnevernansatte.

Kapittel 11: Tiltakene i barnevernet

Ny språklig og strukturell fremstillingen av bestemmelsene om tiltak, fremstår som oversiktlig, ryddig og lettere å finne frem i enn dagens lov.

At frivillige hjelpetiltak som retter seg mot barn med partsrettigheter, heller ikke kan opprettholdes hvis barnet motsetter seg tiltaket er en logisk konsekvens av partsrettighetene, men krever stor grad av selvinnsikt fra relativt unge barn med ulik grad av modenhet, og muligheten til å pålegge hjelpetiltak vil kunne bli viktig.

Samfunnets nye familiestruktur hvor mange barn bor i flere hjem, og presiseringene av barnet som rettighetsbærer, gjør at ny hjemmel for å pålegge hjelpetiltak mot samværsforeldre fremstår som en naturlig forlengelse. Det vil slik Fredrikstad kommune vurdere imidlertid kunne medføre økte kostnader fordi tiltakene vil kunne øke i omfang og geografisk spredning.

At barnevernstjenesten gis kompetanse til å oppheve vedtak om omsorgsovertakelse dersom de private parterer samtykker, og de materielle vilkårene er oppfylt, fremstår som en naturlig forenkling og effektivisering.

Lovfesting av vilkår som er utviklet i rettspraksis for enkelte tiltak, for eksempel vilkåret om særlig tungtveiende grunner for samtykke til adopsjon, fremstår som en naturlig innarbeiding av gjeldende praksis.

Kapittel 12: Hastevedtak.

Utvalget foreslår å erstatte begrepet "akuttvedtak" med "hastevedtak".

Utvalget foreslår å endre ordlyden i bestemmelsen om hastevedtak om bosted utenfor hjemmet (§ 4-6, 2 ledd) ved at det ikke lenger er et krav om at barnet er i "hjemmet". Det avgjørende er om det er fare for at barnet blir vesentlig skade lidende. Forslaget vil gi beskyttelse for alle barn, uansett om de bor i hjemmet eller har opphold/bosted andre steder. Fredrikstad kommune støtter endringene, men ser en fare for at bestemmelsen også kan føre til at barn plassert i institusjoner, må "hasteflyttes" til en ny institusjon. Utvalget foreslår videre at påtalemyndigheten fratas kompetansen til å treffe hastevedtak, unntatt hastevedtak ved fare for utnyttelse til menneske handel. De andre vedtakene skal kun fattes av barnevern tjenestens leder eller dennes stedfortreder. Fredrikstad kommune ser utfordringer med den foreslåtte endringen. Barnevernleder har som andre ansatte i kommunen ordinær arbeidstid. Forslaget innebærer at barnevernleder og stedfortreder får en uforutsigbar arbeidstid, hvis det ikke etableres en egen virksomhet som barnevernvakt.

Kapittel 13: Kontakt og samvær

Lovens presisering av barnets rett til samvær, er en justering i tråd med dagens rådende barnevernsfaglige oppfatning, og er en naturlig oppfølging av dreiningen av fokuset inn mot barn som rettighetsbærere. Intensjonen i forlaget om å tilrettelegge for mer omfattende kontakt og samvær enn praksis er i dag, er omstridt. Det er ulike syn de barnevernsfaglige miljøene på hvilken grad av, og hvilke rammer for samvær, som er til barnets beste i ulike kontekster, fordi det er ulike syn på barnets beste i et tilknytnings, og traumesensitivt perspektiv.

Dersom samvær skal øke i omfang i forhold til dagens nivå, vil det, dersom det skal gjennomføres på en barnevernfaglig god måte, være ressurskrevende å realisere. Det vil kreve flere og bedre tilrettelagte samværslokaler, mange involverte vil trenge kompetansekrevende støtte og oppfølging både i for- og etterkant, og ofte også ved gjennomføring. Samværsberettigede kan være spredd over større geografiske områder, og vil ha rett til dekning av reise- og oppholdsutgifter.

Tilgangen på gode institusjonsplasser, beredskapshjem og fosterhjem er fortsatt kritisk, og mange barn plasseres i dag, ikke bare av hensyn til beskyttelse av barnet, med også av hensyn til tilgangen på egnet plasseringssted, i geografisk stor avstand fra samværsberettigede.

Anerkjennelsen av at familiemedlemmer etter overordnede menneskerettslige forpliktelser om rett til familieliv, og at de involverte har rett til kontakt når barnet er bosatt utenfor hjemmet, ser ut til å kunne innfris gjennom endringene, og det er kjent at gjeldende samværsregulering ikke er uproblematisk sett opp mot de menneskerettslige forpliktelsene.

Kapittel 14: Oppfølging av barn og foreldre etter tiltak.

Samlingen av alle bestemmelsene om oppfølging og planer i ett kapittel i loven, samt presiseringen av innholdet i omsorgsansvaret og foreldreansvaret for barnet etter en omsorgsovertakelse fremstår som oversiktlig og informativt. Tiltakene som er foreslått for å styrke oppfølgingen av både barn og foreldre etter tiltak, både videreføringen av oppfølgingsansvaret ved hjelpetiltak, men også plandelen, vil kunne sikre en systematisk og regelmessig oppfølging av barnet og foreldrene.

Presiseringen av kravene til at planen skal inneholde en angivelse av tiltakenes målsetting, innhold og antatte varighet, er i tråd med godt barnevernsfaglig arbeid.

Kravet om at barnevernstjenesten skal legge til rette for at omsorgen om mulig kan tilbakeføres til foreldrene etter vedtak om omsorgsovertakelse, i tillegg til kravet om at barnevernstjenesten må vurdere om det er nødvendig med endringer eller ytterligere tiltak for å kunne nå dette målet, er også i tråd med godt barnevernsfaglig arbeid.

Godt samarbeid mellom foreldre som kan oppleve barnevernstjenesten som en motpart, vil kunne være svært tid- og kompetansekrevende.

Etableringen av en ordning med en støtteperson for foreldre etter omsorgsovertakelse, vil, dersom ordningen reguleres i den retningen og støttepersonene får den nødvendige opplæring og veiledning, kunne avhjelpe. Det er imidlertid vanskelig å vurdere før en eventuell regulering av ordningen (for skrift?) er på plass.

Samværsplan er et godt verktøy for å sikre forutsigbarhet for alle samværsberettigede, og gjør det også lettere for alle parter å få sine rettigheter prøvd ved uenighet.

Kapittel 15: Bosted utenfor hjemmet

Reguleringen av bestemmelsene om fosterhjem og institusjon i egne kapitler i loven, gjør loven mer oversiktlig og lettere tilgjengelig.

Lovfesting av at barnevernstjenesten alltid skal vurdere om noen i familie eller nært nettverk kan være fosterhjem samt tilrettelegge for bruk av familieråd i den forbindelse, vil sammen med kravene til samarbeid, medvirkning og dokumentasjon, kunne være med på å sikre synliggjøring av at barneverntjenestene oppfyller konvensjonenes krav, i tillegg til at det kan virke som et insitament til og økt vurdering av bruk av familieråd og familieplasseringer.

Økt bruk av familieråd krever økt tilgang på familierådscoordinatorer, og vil i kunne være kostnadskrevende å gjennomføre ved stor geografisk spredning av deltagerne. Det er blandede erfaringer med bruken av familieplasseringer og familieråd, og det er ikke uten videre gitt at feltet vil slutte seg til intensjonen om økt bruk. En implementering av lovens intensjon vil være kompetansekrevende, og kreve motivasjonsarbeid og oppfølging.

Det er stor enighet om at antallet flyttinger av plasserte barn bør ned. Det imidlertid et paradoks at kravet til institusjonene om definert målgruppe vil kunne medføre flytting av barn når barnet endrer seg ut av den definerte målgruppen. Det er uklart om presiseringen i loven vil medføre redusert antall flyttinger, fordi det er uklart om reguleringen vil treffe og regulere årsakene til at det er så høy frekvens på flyttinger i dag.

Barnevernets barn har over tid bedt om klarere regulering av tvangsbruk på institusjoner, og presiseringene av rettighetsforskriftens tvangsbestemmelser og sentrale rettighetsbestemmelser i loven, ser ut til å kunne møte dette uttalte behovet.

Tilgang på ny teknologi, for eksempel spyttprøver, gjør forslaget om å gjøre bestemmelsene om rusmiddeltesting teknologinøytrale, til en naturlig endring og tilpasning til nylig justerte regler på rusfeltet, og vil kunne medvirke til at loven står seg gjennom tid og vil kunne favne nye endringer i teknologi. Nyere ordninger er enklere å forvalte i tråd med ivaretagelse av integritet, og er ikke så kompetansekrevende eller kostnadskrevende å drifte at det nødvendig vis vil medføre økte kostnader og stor omlegging av administrative rutiner.

Innarbeiding og presisering av rettighets forskriftenes bestemmelser om saksbehandling og klage i loven, virker informativt og gjør det lettere tilgjengelig for barn, pårørende og samarbeidspartnere.

Kapittel 16: Partsrettigheter og ordninger som sikrer barns prosessuelle rettigheter

Som tidligere omtalt vil det kreve kompetanse og tid å styrke barns mulighet til å ta i bruk sin rett til å opptre som rettssubjekt, og part i saken fra fylte 12 år.

Justeringen av øvrige partsrettigheter avgjort av hvilken tilknytning vedkommende har til barnet og hvilken betydning saken har for personen, fremstår som en naturlig tilpasning til dagens

familiemønstre og fraværet av legaldefinisjon av "foreldre" og "hjem".

Det har lenge vært et ønske fra barnevernets barn at det skal fremkomme i bestemmelse i barnevernsloven om rett til dokumentinnsyn at det skal være adgang til å nekte innsyn dersom dette kan medføre «skade eller fare for barnet eller andre». Bestemmelsen slik den frem kommer ser ut til å kunne ivareta dette.

Som tidligere omtalt vil ordningen med trygghetsperson kunne styrke barnets mulighet til å opptre som rettighetsbærer, og redusere antallet personer barnet skal forholde seg til, men det vil være utfordrende og kreve høy kompetanse å skulle forene rollene, funksjonene og oppgavene i en person. Det er vanskelig å se for seg at personer uten barnevernsfaglig kompetanse vil kunne fylle rollen, selv om utvalget påpeker at trygghetspersonen bør ha erfaring fra å jobbe med barn. Ordningen med oppnevning vil kunne bli krevende å forvalte for Fylkesmannen, tatt i betraktning antallet trygghetspersoner som skal rekrutteres og barnets egen medvirkning i prosessen, også (intensjonelt 5 års?) i tidlig alder. Trygghetspersonene vil kunne få behov for å bruke mye tid på relasjonsarbeid med barnet, og det vil kunne oppstå behov for dekning av reise, opphold og relasjonsbyggende aktiviteter, i tillegg til lønn. Ordningen vil kunne medføre til dels store administrative og økonomiske kostnader.

Kapittel 17: Økt rettsikkerhet ved saksbehandlingen i fylkesnemnda

Kapittel 18: Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er ikke mulig å gi et konkret anslag for de merutgiftene eller innsparingene forslagene medfører. Som bemerkt fortløpende under kapitlene er det imidlertid mange nye føringer, blant annet for å realisere økt medvirkning, barnet som rettssubjekt og utvidet krets av samværsberettigede, som det vil medføre svært kompetanse- og tidkrevende arbeid å realisere på en barnevernsfaglig tilfredsstillende måte. Det vil også kreve økt tilgang på tilrettelagte lokaler og merutgifter til transport og opphold for ansatte, samværskrets, tiltaksarbeidere og trygghetspersoner. Enkelte av forslagene i utvalgets lovforslag antas derfor å ha både omfattende økonomiske og administrative konsekvenser. Det er grunn til å anta at kvalitativt godt barnevernsarbeid medfører store samfunnsmessige innsparinger på sikt, men disse innsparingene vil overveiende sannsynlig komme i andre tjenester enn barneverntjenesten, for eksempel helse, sosial, utdanning etc. Avgrensningen av barneverntjenestens oppgaver opp mot kommunens og andre tjenesters, vil som tidligere nevnt kunne gi noen innsparinger dersom det for eksempel realiseres at NAV finansierer den økonomiske delen av tiltak som barnehage, SFO, fritidsaktiviteter, etterverns bolig og livsopphold, der hvor barnevernet ikke har omsorgen og utfordringene med finansiering skyldes foreldrenes eller ettervernsungdommens fattigdom. Omfanget er imidlertid vanskelig å anslå.

